

It
Mwh haenx gou lij iq, gou mbouj rox de
yienghlawz daeuj daengz Hawbyaloz.

Gou dwg youq banhaemh yawjraen de, mwh
haenx, ndit cingq daj ndaw suen ranz gou conq youh
conq yiengq laeng ranz doiq bae, yiengq laeng bya
doiq bae. Gou naengh youq gwnz giemxdou, yawj
geij boux lwngyez lohgenz, gyang hwet cug miz
diuzfiengz, ndwn youq gwnz bofiengz lienh goengfou.
Gyoengqde enj dungx, baez yunghrenz, diuzfiengz
gyang hwet “bung” dwk couh goenq lo, gyoengqde
gag laihnaeuz swheij couh dwg vunz goengfou ak
ndaw vujlinz.

Daxboh youq ndaw ranz cawj souh. Naed
haeuxyangz henjgim deng daxmeh muh baenz mba,
seizneix, gyoengqde ninz youq ndaw ndoengj, caj
caeuq raemx doxraen, caeuq feiz doxraen, yienz-
haeuh bienqbaenz rek souhhaeuxyangz henjgim
ndeou liux couh deng vunz ranz dou gwn haeuj ndaw
dungx bae. Gwnz giengz gumzfeiz gaq miz guenq
raemx hung ndeu, daxboh fwngzswix vax gaem
mbahaeuxyangz ndeu, fwngzgvaz nap gouh dawh
beij dawh gwnhaeux raez sam seiq boix ndeu.
Mbahaeuxyangz daj geh fwngzswix daxboh menh-
menh mbin doek haeuj ndaw guenq bae, gouh dawh
raez ndaw fwngzgvaz vaiqvued mbouj dingz yinzrub
veh aen gien. Fwnz mbouj caengz sauq daeuq, cici
biq ok fugfauz, hoenzmanh oenq sawj daxboh hai
mbouj ndaej cehda. Fwngzswix fwngzgvaz daxboh
suglien dwk doxgap doengh, daxboh sej cehda,
aengien luenz gouh dawh veh ok haenx lumj dujva
nei youq ndaw guenq caengz dem caengz hai
okdaeuq. Daxboh cawj le buenq ciuh souh, mbouj
yungh yawj, hix rox fwngzswix fwngzgvaz seizlawz
hab guh gijmaz.

Gou nyouq daengz heiq souh, gyoengqde daj
gwnz gumzfeiz ranz daih’ it mbin gvaqdaeuq, daj
gwnz gumzfeiz ranz daihngleih mbin gvaqdaeuq, daj
gwnz gumzfeiz moix ranz mbin gvaqdaeuq, comz
youq gwnz bofiengz doxdep doxcaenx, cienqlienh
ndaej gig nanz mbouj nyienh sanq bae. Haujlai bi
gvaqbae, gyoengqde vanzlij mboujseiz baenz
gyoengq baenz gyoengq bungq haeuj ndaw fangz-
hwnz duh gou.

Boux lwngyez ndeu beng roengz diuzfiengz
gyang hwet, diuq yamq gvaq bofiengz aen youh aen,
gig vaiq yiengq ranz buet bae. Gyoengq lwngyez
lumj gyoengq duzroeg nei, gig vaiq couh sanq liux lo.

Gou dawz hwnj vanj lij mbouj caengz ndaej
soengq souh haeuj bak, de couh okyienh lo. Dwg
sing de. Soem rae h youh hep, lumj fag caxsoem na
raeh ndeu nei, daj douhung ranz gou cung
haeujaeuq. Daxmeh daemqdaemq danq gaemz heiq
ndeou, naeuz: “Yahfan h youh ciuqna d lo.”

Gou gaenjgip cienqndang buet ok rogdou bae.
Gou gya ez moix aen banhaemh Yahfan h ciuqna d,

Yahfan h

娅 番

□ Loz Nanz sij Moz Liujgvei hoiz

□ 罗南 著 莫柳桂 译

那时候我还小，我不知道她是怎么来到山逻街的。
我看见她的时候都是在傍晚。那时候，阳光正从我
家坝院一寸寸往屋后撤退，往山后撤退。我坐在门槛
上，看几个孩子打着赤膊，各自在腰间扎一根稻草，站
在高高的草垛上练功夫。他们腆起肚子，使劲一鼓，腰
间的稻草“嘭”地断开，自以为是身怀绝技的武林高手。
父亲在屋里熬粥。黄灿灿的玉米粒被母亲磨成粉
末，此时，它们躺在簸箕里，等待和水相遇，和火相
遇，最后变成一锅黄灿灿的玉米粥填进我们一家人的肚
子里。火塘的三脚架上架着一大鼎罐水，父亲左手抓起
一把玉米面，右手捏着一双比平常长出三四倍的竹筷子。
玉米面从父亲左手缝飘飘洒洒缓慢落入鼎罐内，右手间的
长竹筷欢快地沿着顺时针方向不停均匀画圆圈。没干透
的柴禾滋滋地吐出白沫，冒出的辛辣烟火熏得父亲睁不开
眼。父亲左右手娴熟配合，他眯缝着眼，竹筷画出的圆圈
花朵一样在鼎罐内层层叠叠绽放。父亲熬了半辈子粥，
无须用眼，也知道左手右手什么时候该做什么。

我闻见粥的味道，它们从第一户人家的火塘上飘过
来，从第二户人家的火塘上飘过来，从每一户人家的火
塘上飘过来，聚到草垛上空挨挨挤挤，它们长久徘徊，
凝滞不散，以至于很多年后，仍然不时浩浩荡荡撞入我
梦里。

一个孩子扯掉腰间的稻草，几个纵身跃过一堆堆草
垛，呼啸着往家奔去。一群孩子很快作鸟兽散。

我端起碗还没来得及往嘴里送去的时候，她便出现
了。是她的声音。尖锐的、嘶哑的，带着刃，像一柄厚
实锋利的尖刀，从我家大门长驱而入。母亲低低地叹了
一口气，说：“娅番又骂街了。”

我迅速起身往门外跑。我喜欢每一个娅番骂街的傍
晚，那样的傍晚就连空气也流动着令人亢奋莫名的气息。
娅番拍着巴掌，啪啪地朝我家走来。我家大门临着
马路，路呈丫字形，丫字的一点一撇一竖像三只无限延
长的手和脚，各自伸向遥不知处的山外。路无尽头，山
逻街却有尽头。与路的丫不同，山逻街的丫是一个不会伸
手伸脚的胖胖的丫。我家就在丫字一竖的末尾，那是街
尾。娅番走到我家门前，一条街便也走完了，她折回身，
啪啪地拍着巴掌又往街头走去。街头街尾，我们习惯上
只特指丫字的一撇一竖，丫字的一点是机关所在地，那是
我们陌生的地方，像是街蓦然旁逸斜出的一个深渊，又
像是突兀劈出的一条河，丫字的一点仿佛离我们千万
里远，我们从来没想到要把它归算成山逻街的一部分。

山逻街的女子骂街，就是这样拍着巴掌街头街尾上
下走动的。娅番不是山逻街的女子，至少在当时，她还
算不上是山逻街的女子，可她骂街的样子居然与山逻街
的女子无异。

娅番嘴里不停咒骂，我不知道她骂什么。那时候我
还小，听不懂汉语。可娅番的愤怒是那么明显，无须翻
译，每个人都看得见她内心里燃烧的火焰。那些火焰挂
在她嘴里沉甸甸的，像长而笨重的尾巴，跟随她的步
子，从街头拖到街尾，又从街尾拖到街头。

娅番骂街的傍晚，几乎整条街的人都站到家门口
来了，长长的街道两旁人声窃窃，这些细碎的声音汇
聚到一起，像赶一场夜圩。不，是看戏，戏台上有时
候是娅番一个人，有时候是娅番和另一个女人。

留在我记忆里的大多是娅番一个人。她目不斜视，
始终不看路两旁的人一眼。她的步子不急不缓，她的
巴掌不急不缓，她的咒骂不急不缓，仿佛这一场骂，
可以绵长到一生一世。是的，娅番不急，山逻街的人
都不急，他们有的是时间。二十世纪八十年代的山
逻街，什么都缺，就是不缺时间。

“唉，这个汉族女人呀。”大人们轻喟。他们低声
讨论着娅番。我听到娅番的劣迹，像一个见不得人
的影子，在每一张嘴里鬼祟潜行。没有人喜欢娅番。
这个汉族女人在山逻街的出现，像一个异物扎入人
的眼球。

二

几乎从我第一次睁开眼，山逻街就是这个样子。
瘦长的丫字路，胖胖的丫字街，街头街尾家家户户
全都是沾亲带故的亲戚，像一棵错节盘根的老树结
出的果，我们说着同样的语言，穿戴同样的服饰。

doenghgi j banhaemh couh lien z hoengheiq hix
mbouj laizyouz dwk hawj vunz sim’ angq dangq-
maz.

Yahfan h bekfwn g z, baba dwk yiengq ran z gou
byaij daeuj. Douhung ran z gou gyawj roen hung,
Yienghceij roen lumj diuzcajnga, roen hung baenaj
faen baenz le song nga, lumj sam diuz gen ga daz
ndaej raezrangrang nei yiengq sam aen fuengyiengq
daz okbae, daz daengz rogbya gyae’ gyanggyang.
Roen mbouj miz daemxgyaeuj, Hawbyaloz cix miz.
Caeuq roen hung fouzhanh daz roengzbae mbouj
ityiengh, Hawbyaloz cix miz gyaeuj miz byai, lumj
diuz cajnga bizbwdbwd mbouj rox ietfwn g z ietga nei.
Ranz gou couh youq baihbyai diuz roen hung mbouj
caengz faen nga, haenx couh dwg byaihaw. Yahfan h
byaij daengz naj dou ran z gou, diuz haw hix couh
byaij liux lo, de cienqndang bababa bekfwn g z youh
yiengq gyaeujhaw byaij bae. Gyaeujhaw byaihaw,
dou sibgvenq cij daeg ceij diuz roen hung soh caeuq
diuz roennga baihg vaz, diuz roennga baihs wix dwg
diegyouq gihgvanh, doiq dou daeuj gangj haenx dwg
dieg najseng, lumj henz haw fwt nga ok aen raengz
laeg ndeu, youh lumj fwt bag ok diuz dah ndeu,
gizhaenx lumjnaeuz liz dou gyae’ gyanggyang, dou
coengzlaiz mbouj siengj gvaq au d awz de gvisuenq
haeuj Hawbyaloz.

Mehmbwk Hawbyaloz ciuqna d, couh dwg
yienghneix bekfwn g z gyaeujhaw byaihaw hwnjroengz
byaijdoengh. Yahfan h mbouj dwg mehmbwk Haw-
byaloz, ceiqnoix youq mwhhaenx, de lij mbouj
suenq dwg mehmbwk Hawbyaloz, hoeng, gi j
yienghceij ciuqna d de gawqyien z caeuq mehmbwk
Hawbyaloz lumjlaek lumjlaeuq.

Ndaw bak Yahfan h mbouj dingz miengndaq,
gou mbouj rox de ndaq gijmaz. Mwhhaenx gou lij
iq, dingq mbouj rox Vahgun. Hoeng Yahfan h youh
fatheiq ndaej gig yienhda, mbouj yungh fanhoiz,
moix boux vunz cungj yawj ndaej ok ndawsim de
cungj dwg feizmbaw coemhdawz. Gi j feizmbaw venj
youq ndaw bak de, naeknuengnueng, lumj diuz rieng
youh raez youh naek ndeu, riengzlaeng dinyamq de,
daj gyaeujhaw rag daengz byaihaw, youh daj
byaihaw rag daengz gyaeujhaw.

Doenghgi j haemh Yahfan h ciuqna d, vunz
daengx diuz haw ca mbouj geijlai cungj ndwn youq
bakdou ran z yawj, diuzhaw raezrangrang, vunz ndwn
song henz gangjcubcub, gi j sing iq haenx comz
hwnjdaeuq, lumj ganj ciengz hawhaemh ndeu nei.
Mbouj, dwg yawj heiq, mizseiz gwnz daizheiq gag
miz Yahfan h boux vunz ndeu ndwi, mizseiz dwg
Yahfan h caeuq lingh boux mehmbwk.

Gi j saeh geiq youq ndaw uk gou haenx dingz lai
dwg Yahfan h gag boux vunz ndeu ndwi. De soh yawj
baihnaj, itcig mbouj yawj vunz ndwn youq song henz
roen. Din de yamq ndaej mbouj gaenj mbouj menh,
fwngz de bek ndaej mbouj gaenj mbouj menh, vah de
ndaq ndaej hix mbouj gaenj mbouj menh, lumjnaeuz
ciengz ciuqna d neix, ndaej dazraez baenzciuh. Dwg
ya, Yahfan h mbouj gaenj, vunz Hawbyaloz hix cungj
mbouj gaenj, seizgan doiq gyoengqde daeuj gangj,
aeu geijlai miz geijlai. Hawbyaloz youq ngeihcib
sigij betcib nienzdaih, gijmaz cungj noix, couh dwg
mbouj noix seizgan.

“Ai, mehmbwk Bouxgun neix ya.” Vunzhung
menhmenh dangheiq naeuz. Gyoengqde sing iq
yaenglwnh Yahfan h. Gou dingqnyi gi j saeh rwix
Yahfan h, lumj vunznga euz mbouj ndaej hawj vunz
raen nei, youq moix aen bak gvei jgvaiq dwk
haeujhaeuq okok. Mbouj miz vunz gya ez Yahfan h.
Mehmbwk Bouxgun neix youq Hawbyaloz okyienh,
lumj aen doxgaiq geizheih ndeu, cab haeuj ndaw
cehda vunz bonjdeih bae.

Ngeih

Cengdi dwg gou baez seng roengzdaeuq,
Hawbyaloz couh dwg yienghneix. Yienghceij
diuzroen lumj diuzcajnga nei, youh raez youh byom,
roen Hawbyaloz cix youh biz youh dinj, gyaeujhaw
byaihaw ran zran z hohhoh cienzbouh dwg caencik,
lumj aenmak gofaex geq rag daz doh lajnamh giet ok
nei, vah dou ityiengh, buhdaenj dou ityiengh.

(1)